

GEMİ GERİ DÖNÜŞÜM

İzmir ili, Aliğa ilçesinde 07.10.1974 tarihli ve 7/8951 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Gemi Söküm Organize Sanayi Bölgesi kurulması kararlaştırılmıştır. Çıkarılan kararname ile eki protokole göre bölgedeki parsellerin kamulaştırılma, parselasyon ve tahsis işlemleri Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünce yapılmıştır. 1976 yılından itibaren gemi söküm faaliyetleri ülkemizde sadece bu alanda yapılmakta olup 1300 metrelik sahil şeridinde özel teşebbüse ait 22 firma faaliyet göstermektedir. Ayrıca MKE gemi söküm tesisi de aynı bölgede yer almakta olup, tesiste MKE Genel Müdürlüğüne bağlı Hurda işletmeleri Müdürlüğünce, özellikle askeri gemilerin sökümü yapılmaktadır.

"Geri dönüşüm-Yeniden Kazanım" terim olarak, kullanım dışı kalan nesnenin yani çöpün ya da hurdanın ham madde olarak kullanılıp yeniden imalata katılmasıdır. Gemi Geri dönüşüm sektörü; ekonomik ömrünü tamamlamış gemilerin seferlerden çekilmesi ve yerlerine yeni tonajda gemilerin getirilmesi, daha güvenli ve çevreye duyarlı, daha fazla işletme verimi olan, denizcilik risklerini daha aza indiren tabii bir teknolojik süreç içinde yerini bulmaktadır. Gemi geri dönüşümü, çevreyi koruyan endüstri türleri arasında yer almakta olup ekolojik dengenin korunmasında etkin bir rol üstlenen "yeşil endüstri" olarak da adlandırılmaktadır. Demir cevherinin doğadan çıkarılması, eritilmesi ve haddelenmesi ile karşılaştırıldığında gemi geri dönüşümünün, enerji ve maliyetlerden büyük tasarruf sağladığı ve çevre kirliliği bakımından daha az risk oluşturduğu bilinmektedir. Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği'nin 2012 yılı verilerine göre bölgede sökümü gerçekleştirilen gemi sayısı 281 olup elde edilen hurda miktarı 927000 ton olmuştur.

Gemi geri dönüşüm, Birleşmiş Milletler Uluslararası Denizcilik Örgütü'nde (IMO) ilk olarak 1999 yılında tartışılmaya başlanmış olup, MEPC 43'de Gündem Maddesi olarak kabul edilmiş, MEPC 44'de ilk Yazışma Grubu kurulmuş, MEPC 46'da ise Çalışma Grubu oluşturulmuştur. 2005 yılında IMO'da global ve yasal bağlayıcılığı olan yeni bir hukuki aracın geliştirilmesi kararı alınmış ve nihayetinde 2009 Gemilerin Emniyetli ve Çevreye Duyarlı Geri Dönüşümü Hakkında Hong Kong Uluslararası Sözleşmesi, 11-15 Mayıs 2009 tarihleri arasında Hong Kong'da düzenlenen ve 63 ülke temsilcisinin hazır bulunduğu Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) himayesindeki diplomatik konferansta kabul edilmiştir. Ülkemiz söz konusu diplomatik konferansa katılım sağlamış olup, mevcut Sözleşmeyi, Madde 16 paragraf 2.2 hükümlerine bağlı olarak hükümetçe kabulü ve TBMM'nin onay şartı ile imzalamıştır.